

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BIH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БИХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

www.revizija.gov.ba

IZVJEŠĆE O OBAVLJENOJ FINANCIJSKOJ REVIZIJI

DIREKCIJE ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO BOSNE I HERCEGOVINE ZA 2023. GODINU

Sarajevo, lipanj 2024. godine

Kazalo

I.	MIŠLJENJE NEOVISNOG REVIZORA.....	2
1.	MIŠLJENJE O FINANCIJSKIM IZVJEŠĆIMA.....	2
2.	MIŠLJENJE O USKLAĐENOSTI	4
II.	KRITERIJI KORIŠTENI U REVIZIJI.....	6
III.	PREPORUKE ZA 2023. GODINU	7
IV.	IZVJEŠĆE O OBAVLJENOJ REVIZIJI	8
1.	PREDMET I CILJ REVIZIJE	8
2.	OCJENA REALIZACIJE PREPORUKA IZ PRETHODNIH IZVJEŠĆA	8
3.	DJELOKRUG, USTROJSTVO I RUKOVOĐENJE	10
4.	SUSTAV UNUTARNJIH KONTROLA	11
5.	PRORAČUN DIREKCIJE ZA 2023. GODINU.....	12
6.	FINANCIJSKA IZVJEŠĆA	12
6.1.	Pregled rashoda i izdataka iz proračuna	12
6.1.1.	Izdaci za uporabu vozila	13
6.2.	Pregled prihoda i primitaka	14
6.2.1.	Prihodi od naknada koje plaćaju operateri aviona po prevezenom putniku i toni prevezene robe/tereta u odlasku sa aerodroma u BiH	14
6.3.	Bilanca stanja	16
7.	UPOŠLJAVANJE I STATUS UPOSLENIH (ANGAŽIRANIH) OSOBA.....	16
7.1.	Obavljanje poslova drugog radnog mjesta.....	16
7.2.	Ugovori o djelu	17
8.	JAVNE NABAVE.....	18
9.	OSTALO	18
9.1.	Trajni smještaj Direkcije	18
10.	KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠĆA	20
PRIVICI.....		20

I. MIŠLJENJE NEOVISNOG REVIZORA

Mišljenje neovisnog revizora se daje na temelju obavljene financijske revizije koja obuhvaća reviziju financijskih izvješća i, u svezi s istom, reviziju usklađenosti aktivnosti, financijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

1. MIŠLJENJE O FINANCIJSKIM IZVJEŠĆIMA

Mišljenje

Obavili smo reviziju financijskih izvješća **Direkcije za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine** (u daljnjem tekstu: Direkcija) koji obuhvaćaju: bilancu stanja na 31.12.2023. godine, pregled prihoda, primitaka i financiranja po ekonomskim kategorijama, pregled rashoda i izdataka po ekonomskim kategorijama, posebne podatke o plaćama i broju uposlenih, pregled dinamike upošljavanja, pregled stalnih sredstava u obliku stvari i prava, pregled kapitalnih ulaganja, pregled doznaka iz tekuće pričuve proračuna, te analizu iskaza - tekstualni dio, za godinu koja završava na taj dan.

Prema našem mišljenju, financijska izvješća Direkcije prikazuju istinito i fer, u svim značajnim aspektima, financijsko stanje imovine, obveza i izvora sredstava na 31.12.2023. godine, te prihode i izvršenje proračuna za godinu koja se završava na navedeni datum, u skladu s primjenjivim okvirom financijskog izvješćivanja.

Temelj za mišljenje

Reviziju smo obavili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija Bosne i Hercegovine¹ i Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI)². Naše odgovornosti prema ISSAI standardima su detaljnije opisane u odjeljku *Odgovornosti revizora za reviziju financijskih izvješća*.

Neovisni smo o Direkciji u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju prema ISSAI 130 - Etički kodeks i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo kako su revizijski dokazi koje smo pribavili dostatni i odgovarajući da osiguraju temelj za naše mišljenje.

Odgovornosti rukovodstva za financijska izvješća

Rukovodstvo Direkcije je odgovorno za sastavljanje i fer prezentaciju financijskih izvješća u skladu s primjenjivim okvirom financijskog izvješćivanja na razini institucija Bosne i

---

¹ Službeni glasnik BiH, broj 12/06

² Međunarodni standardi vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI) dio su Okvira profesionalnih objava Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija – IFPP okvira (INTOSAI Framework of Professional Pronouncements), koji čine tri razine objava: INTOSAI načela (INTOSAI-P), međunarodni standardi vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI) i INTOSAI smjernice (GUID).

Hercegovine tj. Zakonom o financiranju institucija BiH, Pravilnikom o financijskom izvješćivanju institucija BiH i Pravilnikom o računovodstvu s računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike proračuna institucija BiH. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje unutarnjih kontrola koje su relevantne za sastavljanje i prezentaciju financijskih izvješća koja ne sadrže značajne pogrešne iskaze uslijed prijevare ili greške, odgovarajuća objelodanivanja relevantnih informacija u napomenama uz financijska izvješća, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena, koje su razumne u danim okolnostima.

Odgovornosti revizora za reviziju financijskih izvješća

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li financijska izvješća kao cjelina sačinjena bez značajnog pogrešnog prikazivanja uslijed prijevare ili greške i izdati izvješće neovisnog revizora koje uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visoka razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prijevare ili greške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili zbrojno, utječu na ekonomske odluke korisnika donesene na temelju tih financijskih izvješća.

Kao sastavni dio revizije, u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tijekom revizije. Mi također:

- Prepoznamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja financijskih izvješća, zbog prijevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju temelj za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikazivanja nastalog uslijed prijevare je veći od rizika nastalog uslijed greške, jer prijevare može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno izostavljanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje unutarnjih kontrola.
- Stječemo razumijevanje unutarnjih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u danim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o uspješnosti unutarnjih kontrola.
- Ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorilo rukovodstvo.
- Ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj financijskih izvješća, uključujući i objave, kao i odražavaju li financijska izvješća transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

S rukovodstvom komuniciramo u svezi sa, između ostalih pitanja, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim nalazima revizije, uključujući i one koji se odnose na značajne nedostatke u unutarnjim kontrolama koji su otkriveni tijekom naše revizije.

2. MIŠLJENJE O USKLAĐENOSTI

Mišljenje

U svezi s revizijom finansijskih izvješća Direkcije za 2023. godinu, obavili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Prema našem mišljenju, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije Direkcije za 2023. godinu u skladu su, u svim značajnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima koji su definirani kao kriteriji za danu reviziju.

Temelj za mišljenje

Reviziju usklađenosti smo obavili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija Bosne i Hercegovine i ISSAI 4000 - Standard za reviziju usklađenosti. Naše odgovornosti prema ovom standardu su detaljnije opisane u odjeljku *Odgovornosti revizora za reviziju usklađenosti*.

Neovisni smo o Agenciji u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju prema ISSAI 130 - Etički kodeks i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo kako su revizijski dokazi koje smo pribavili dostatni i odgovarajući da osiguraju temelj za naše mišljenje.

Skretanje pozornosti³

Ne izražavajući rezervu na mišljenje o usklađenosti, skrećemo pozornost na sljedeće:

- *Pravilnik o unutarnjem ustroju još uvijek nije usklađen s odlukama Vijeća ministara BiH (točka 3. izvješća).*
- *Ponovo je konstatiran angažman osoba po osnovu ugovora o djelu za poslove koji odgovaraju poslovima iz opisa sistematiziranih radnih mjesta (točka 7.2. izvješća).*
- *Još uvijek nije riješeno pitanje trajnog smještaja Direkcije u Banjaluci (točka 9.1. izvješća).*

Odgovornosti rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za sastavljanje i fer prezentaciju finansijskih izvješća, rukovodstvo Direkcije je također odgovorno osigurati da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije u skladu s propisima kojima su regulirane i potvrđuje kako je tijekom fiskalne godine osiguralo namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje raspoloživih sredstava za ostvarivanje utvrđenih

³ Odjeljak kojim revizor skreće pažnju korisnicima izvještaja na pitanja koja su prezentovana ili objelodanjena u informacijama vezanim za predmet revizije, a koja su, prema revizorovoj profesionalnoj prosudbi, jako važna za razumijevanje takvih informacija od strane korisnika izvještaja; u revizionoj praksi ovaj odjeljak se naziva još i 'isticanje pitanja'.

ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcioniranje sustava financijskog upravljanja i kontrole.

Odgovornosti revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o financijskim izvješćima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome jesu li aktivnosti, financijske transakcije i informacije, u svim značajnim aspektima, u skladu sa zakonima i drugim propisima kojima su regulirane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura, kako bi pribavili revizijske dokaze o tome koriste li se sredstva za odgovarajuće namjene i je li poslovanje Direkcije, prema definiranim kriterijima, usklađeno s relevantnim zakonima i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji reguliraju poslovanje subjekta revizije. Također, naša odgovornost podrazumijeva i ocjenu financijskog upravljanja, funkcije unutarnje revizije i sustava unutarnjih kontrola.

Sarajevo, 26.6.2024. godine

GLAVNI REVIZOR

Hrvoje Tvrtković, v. r.

ZAMJENIK GLAVNOG REVIZORA

Nedžad Hajtić, v. r.

ZAMJENICA GLAVNOG REVIZORA

Neda Močević, v. r.

II. KRITERIJI KORIŠTENI U REVIZIJI

Ured za reviziju institucija Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ured za reviziju) obavio je reviziju finansijskih izvješća i, u svezi s istom, reviziju usklađenosti. Revizija finansijskih izvješća i revizija usklađenosti podrazumijevaju proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza, kako bi se utvrdilo jesu li predmeti revizije, tj. finansijska izvješća, kao i aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, usklađeni s odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju usporedne parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Za obavljanje finansijske revizije korišteni su sljedeći kriteriji:

- Zakon o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2023. godinu
- Zakon o financiranju institucija BiH
  - Pravilnik o računovodstvu s računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike proračuna institucija BiH
  - Pravilnik o finansijskom izvješćivanju institucija BiH
  - Instrukcija o privremenom financiranju institucija BiH za razdoblje siječanj - ožujak 2023. godine
- Zakon o plaćama i naknadama u institucijama BiH i podzakonski akti
- Zakon o porezu na dohodak i Zakon o doprinosima (FBiH i RS)
- Zakon o javnim nabavama i podzakonski akti
- Zakon o državnoj službi u institucijama BiH i podzakonski akti
- Zakon o radu u institucijama BiH i podzakonski akti
- Zakon o upravi i podzakonski akti
- Zakon o reviziji institucija BiH
- Zakon o obveznim odnosima (dio koji se odnosi na ugovore o djelu)
- Zakon o zrakoplovstvu BiH.

III. PREPORUKE ZA 2023. GODINU

U Izvješću o obavljenoj financijskoj reviziji za 2023. godinu dano je šest preporuka (dvije nove i četiri ponovljene) i sve se odnose na usklađenost.

Osim navedenog, u 2023. godini obrađene su dvije preporuke koje su u prethodnom razdoblju ocijenjene kao preporuke čija je realizacija u tijeku i koje su i dalje predmetom praćenja u pogledu njihove realizacije⁴.

U tablici koja slijedi prikazan je sažetak danih preporuka, dok su detaljni nalazi prezentirani po procesima u okviru pojedinačnih točaka Izvješća.

Tablica 1. Sažetak danih preporuka

Br. prep.	Tekst preporuke	Status preporuke
1	Preporučujemo Direkciji da osigura unutarnje kontrole u pogledu namjenske uporabe mobilnih telefona.	P
2	Direkcija je dužna osigurati potrebna mišljenja nadležnih institucija na interni pravilnik o službenim vozilima za specijalizirane namjene i isti proslijediti Vijeću ministara na suglasnost.	N
3	Direkcija treba osigurati potpune i pouzdane evidencije o uporabi službenih vozila kao preduvjet za reduciranje rizika nenamjenske uporabe vozila.	P
4	Direkcija je dužna adekvatno planirati nabave materijala i usluga za održavanje službenih vozila u cilju smanjenja rizika nabave dijelova koji nisu predviđeni ugovorom.	P
5	Direkcija je dužna da raspored državnih službenika na radna mjesta vrši u skladu s relevantnim propisima.	N
6	Direkcija je dužna da u skladu sa zakonskim propisima koji reguliraju područje obveznih odnosa, ugovore o djelu zaključuje u iznimnim i opravdanim slučajevima, i to za konkretne poslove koji su privremenog karaktera.	P

Status: N-nova, P-ponovljena⁵

⁴ Vidjeti točku 2. Izvješća

⁵ Nerealizirane preporuke iz prethodnog razdoblja su, nakon utvrđenog činjeničnog stanja, ponovljene.

IV. IZVJEŠĆE O OBAVLJENOJ REVIZIJI

1. PREDMET I CILJ REVIZIJE

Predmet revizije su finansijska izvješća Direkcije za 2023. godinu i usklađenost aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Cilj je da se izrazi mišljenje o tome jesu li finansijska izvješća pouzdana i odražavaju li bilance u potpunosti rezultate poslovanja. Također, cilj revizije je procijeniti primjenjuje li rukovodstvo institucije zakone i propise i koristi li sredstva za odgovarajuće namjene, te ocijeniti finansijsko upravljanje, sustav unutarnjih kontrola i funkciju unutarnje revizije.

S obzirom na to da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sustavu i sustavu unutarnjih kontrola, pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

2. OCJENA REALIZACIJE PREPORUKA IZ PRETHODNIH IZVJEŠĆA

U prethodnom Izvješću o obavljenoj finansijskoj reviziji Direkcije (za 2022. godinu) Ured za reviziju izrazio je mišljenja i to:

- pozitivno mišljenje o finansijskim izvješćima i
- pozitivno mišljenje o usklađenosti sa skretanjem pozornosti na:
  - upošljavanje uposlenika na određeno vrijeme bez raspisivanja javnog natječaja;
  - nastavak prakse angažmana osoba putem ugovora o djelu za poslove koji su trajnog karaktera i koji su predviđeni sistematizacijom radnih mjesta;
  - nedostatke u postupku javne nabave goriva, kada se nije postupalo u skladu sa zakonom definiranim odredbama;
  - nerješavanje pitanja trajnog smještaja Direkcije u Banjoj Luci.

U Izvješću za 2022. godinu su dane preporuke u cilju otklanjanja uočenih nepravilnosti, nedostataka i slabosti. Utvrdili smo kako je Direkcija u 2023. godini od ukupno 13 prethodno danih preporuka, realizirala šest, realizacija dvije preporuke je u tijeku, četiri preporuke su nerealizirane, dok se jedna preporuka nije mogla ocijeniti u promatranom razdoblju. Preporuke iz izvješća prethodnih godina (tri preporuke) čija je realizacija bila u tijeku nisu ponovljene u Izvješću za 2022. godinu, ali se njihova realizacija kontinuirano prati. Utvrdili smo kako je Direkcija realizirala jednu preporuku, a realizacija dvije preporuke je u tijeku.

U narednoj tablici prikazan je pregled ocjene realizacije prethodno danih preporuka.

Tablica 2. Detaljan pregled ocjene realizacije preporuka danih u 2022. godini

Br. prep.	Preporuke iz izvješća za 2022. godinu	Status
1	U 2023. godini nismo se uvjerali u namjensko korištenje usluga mobilne telefonije, jer se spomenute usluge i dalje nalaze u okviru tarifnih paketa koji sadrže više usluga.	

Br. prep.	Preporuke iz izvješća za 2022. godinu	Status
2	Direkcija je kreirala Nacrt plana obuka uposlenih za 2024. godinu koji bi trebao osigurati dugoročno zadovoljenje potreba Direkcije za stručnim osobljem.	●
3	Direkcija je potpisala ugovor s Međunarodnim aerodromom Sarajevo u kojem je definirano da operater, na bazi dostavljenog izvješća, obračunava usluge od 3 % s uključenim PDV-om.	✔
4	Direkcija je prilagodila evidencije o prisustvu na poslu na način da se može utvrditi obavlja li se posao u sjedištu ili regionalnom uredu Direkcije.	✔
5	Izvršeno je uspoređivanje i korigiranje podataka u sustavu obračuna plaća (COIP) u dijelu evidentiranja radnog staža uposlenih.	✔
6	Direkcija je u tekućoj godini prilikom obračuna troškova za službena putovanja osigurala da se uz putne naloge prilaže sva potrebna dokumentacija.	✔
7	Tijekom 2023. godine ponovo su uočene nepouzidane evidencije o uporabi službenih vozila na temelju kojih ne možemo potvrditi namjensko korištenje vozila.	✘
8	Direkcija je formirala radnu grupu koja treba u suradnji sa Ministarstvom financija i trezora BiH provesti aktivnosti u cilju rješavanja pitanja raspoloživosti sredstava na računu UniCredit banke.	●
9	U tekućoj godini Direkcija nije imala predloženih sredstava za rashod tako da preporuka da se rashodovana sredstva trebaju evidentirati na kontu sredstava van uporabe do njihovog fizičkog uklanjanja iz prostorija Direkcije nije mogla biti ocijenjena.	⏸
10	Direkcija je u tekućoj godini prijem uposlenih na određeno vrijeme vršila u skladu s relevantnim propisima.	✔
11	I ove godine je nastavljen angažman osoba na ugovorima o djelu u kontinuitetu i na poslovima iz opisa sistematiziranih radnih mjesta.	✘
12	Direkcija je u 2023. godini nabavu goriva provela u skladu sa zakonskim propisima.	✔
13	S obzirom na to da nisu adekvatno prepoznate potrebe za uslugama održavanja vozila, i ove godine kao i prethodne Direkcija je nabavljala materijal i usluge koje nisu predviđene važećim okvirnim sporazumom/ugovorom.	✘

Tablica 2a. Detaljan pregled ocjene realizacije preporuka danih u ranijim godinama

Br. prep.	Preporuke iz prethodnih izvješća	Status
1/2021	Direkcija je u 2023. godini u dva navrata dostavila i korigirala Prijedlog pravilnika o unutarnjem ustroju Ministarstvu komunikacija i prometa BiH da bi u ožujku 2024. godine ponovo izvršila dopunu upućenog Prijedloga pravilnika.	●
3/2021	U 2023. godini unaprijeđen je sustav financijskog upravljanja i kontrole u pogledu efikasnijeg i potpunijeg izvješćivanja rukovodstva o realizaciji plana aktivnosti za unapređenje navedenog sustava.	✔
4/2020	Direkcija je u 2023. godini izvršila ponovno istraživanje i analizu tržišta nekretnina. Nakon pribavljenih mišljenja nadležnih institucija Prijedlog odluke o načinu nabave i visini sredstava za nabavu zgrade za smještaj Direkcije je u prosincu 2023. godine upućen Ministarstvu komunikacija i prometa BiH na daljnje postupanje prema Vijeću ministara BiH.	●

Status: ✔ realizirana preporuka⁶, ● preporuka čija je realizacija u tijeku⁷, ✘ nerealizirana preporuka⁸, ⏸ preporuka koja nije mogla biti ocijenjena u revidiranom razdoblju⁹.

⁶ Realizirane su aktivnosti navedene u preporuci.

⁷ U tijeku je realizacija aktivnosti te stoga u ovom Izvješću nije dana nova preporuka, ali je dan opis stanja i provedenih aktivnosti.

⁸ Nisu poduzimane aktivnosti na realizaciji preporuke te je stoga u ovom Izvješću ponovljena preporuka za predmetni proces.

⁹ Preporuka nije mogla biti ocijenjena u ovom ciklusu revizije, ali će biti ocijenjena kad se za to steknu uvjeti.

3. DJELOKRUG, USTROJSTVO I RUKOVOĐENJE

Direkcija je upravna organizacija nadležna i odgovorna za obavljanje funkcije regulatora i nadzora, te izdavanje dozvola, potvrda i certifikata u oblasti civilnog zrakoplovstva i kontrole letenja. Osnovana je 1997. godine s ciljem da odgovori obvezama BiH kao države članice Međunarodne organizacije civilnog zrakoplovstva.

Nadležnosti Direkcije za obavljanje funkcije regulatora i nadzora u civilnom zrakoplovstvu i kontroli letenja definirane su Zakonom o zrakoplovstvu BiH¹⁰. Sjedište Direkcije je u Banjoj Luci, a ima regionalne urede u Sarajevu i Mostaru.

Direkcija funkcionira u okviru Ministarstva komunikacija i prometa BiH kao upravna organizacija.

Organizacija i upravljanje, nadležnosti i odgovornosti Direkcije regulirane su Pravilnikom o unutarnjem ustroju koji je sastavni dio Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutarnjem ustroju nadležnog Ministarstva od 12.11.2009. godine. Pravilnik o unutarnjem ustroju Direkcije predlaže generalni ravnatelj, donosi ga ministar Ministarstva komunikacija i prometa BiH, a potvrđuje Vijeće ministara BiH.

Direkcija je bila u obvezi, kao i ostale institucije Bosne i Hercegovine, da do konca travnja 2014. godine uskladi Pravilnik o unutarnjem ustroju s odredbama Odluke Vijeća ministara BiH o načelima za utvrđivanje unutarnjeg ustroja tijela uprave BiH¹¹ i Odluke o razvrstavanju radnih mjesta i kriterijima za opis poslova radnih mjesta u institucijama BiH.¹² Navedene odluke su donesene u cilju harmonizacije i primjene istih načela o načinu unutarnjeg ustroja, razvrstavanja i opisa radnih mjesta.

Direkcija je u prethodnim godinama poduzimala određene aktivnosti, ali iste nisu okončane.

Direkcija je 14.8.2023. godine uputila Prijedlog pravilnika Ministarstvu komunikacija i prometa BiH, zajedno sa obrascima opisa poslova za svako radno mjesto državnih službenika.

Zatim je uradila korekcije upućenog Prijedloga pravilnika u pogledu opisa poslova za pojedina radna mjesta i 10.11.2023. godine dostavila ga nadležnom ministarstvu.

U ožujku 2024. godine Direkcija je ponovo izvršila dopune Prijedloga pravilnika u pogledu proširenja unutarnjeg ustroja za četiri radna mjesta.

Po pitanju utvrđenih nedostataka u prethodnim godinama smo dali preporuku (preporuka br. 1/2021 u Tablici 2a). Prema navedenim informacijama ocijenili smo kako je Direkcija poduzimala aktivnosti na realizaciji dane preporuke, što će biti predmetom daljnjeg praćenja do konačne realizacije.

Rukovodstvo Direkcije čine generalni ravnatelj i dva zamjenika generalnog ravnatelja. Generalni ravnatelj je odgovoran ministru komunikacija i prometa BiH, dok su zamjenici odgovorni generalnom ravnatelju.

¹⁰ Službeni glasnik BiH, broj 39/09 i 25/18

¹¹ Službeni glasnik BiH, broj 30/13

¹² Službeni glasnik BiH, broj 30/13, 67/15 i 51/18

U skladu sa Zakonom o ministarskim imenovanjima, imenovanjima Vijeća ministara i drugim imenovanjima BiH¹³, generalni ravnatelj i njegovi zamjenici imenovani su početkom 2021. godine na mandatno razdoblje od četiri godine, s mogućnošću ponovnog imenovanja.

4. SUSTAV UNUTARNJIH KONTROLA

Direkcija je odgovorna za kreiranje, primjenu i održavanje unutarnjih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju finansijskih izvješća i usklađenost poslovanja sa zakonima i drugim propisima.

Finansijsko upravljanje i kontrola

Direkcija je sačinila osnovne dokumente potrebne za uspostavu sustava finansijskog upravljanja i kontrole, postupajući u skladu sa Zakonom o financiranju institucija BiH¹⁴ i Priručnikom za finansijsko upravljanje i kontrolu i Smjernicama za provedbu procesa upravljanja rizicima u institucijama BiH. Sačinjen je popis i izvršeno mapiranje poslovnih procesa, utvrđeni i procijenjeni rizici te izrađen registar rizika.

U prethodnim godinama formirana je radna skupina za uspostavljanje i razvoj finansijskog upravljanja i kontrole i procesa upravljanja rizicima. U tekućoj godini ažuriran je registar rizika u dijelu neizvršavanja planiranih aktivnosti na certifikaciji, licenciranju i nadzoru kao i nepravodobnom rješavanju i pogrešnoj primjeni propisa, poteškoćama u naplati prihoda od pristojbi i naknada, kašnjenja u realizaciji strateškog programa, nemogućnosti pristupa podacima uslijed kvara IT sustava, nerješavanju trajnog smještaja. Direkcija je unaprijedila sustav finansijskog upravljanja i kontrole u pogledu potpunog izvješćivanja o poduzetim aktivnostima.

Godišnje izvješće o sustavu finansijskog upravljanja i kontrole dostavljeno je Središnjoj harmonizacijskoj jedinici Ministarstva financija i trezora BiH u roku.

Funkcioniranje sustava unutarnjih kontrola

Na temelju provedene revizije utvrdili smo kako sustav unutarnjih kontrola u Direkciji nije na zadovoljavajućoj razini. Konstatirani su nedostaci i slabosti u pogledu izdataka za mobilne telefone, troškove stručnog usavršavanja, evidencije u putnim nalogima za vozila i realizaciju zaključenih ugovora što je detaljno opisano u narednim točkama izvješća.

Uvidom u pojedine račune mobilnih telefona ponovo smo konstatirali kako prilikom pravdanja računa mobilne telefonije nije osigurana praksa transparentnog iskazivanja iznosa troškova mobilnog telefona na fakturama, već se taj iznos nalazi u sklopu tarifnih paketa koji sadrže više usluga telekom operatera (internet, IPTV, mobilna i fiksna telefonija).

PREPORUKA 1

Preporučujemo Direkciji da osigura unutarnje kontrole u pogledu namjenske uporabe mobilnih telefona.

¹³ Službeni glasnik BiH, broj 7/03 i 37/03

¹⁴ Službeni glasnik BiH, broj 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 i 32/1

U 2023. godini su smanjeni izdaci za stručno usavršavanje osoba koje nisu u stalnom radnom odnosu u Direkciji i iznosili su 8.504 KM. Prethodne godine ovi izdaci iznosili su oko 20.000 KM. Izdaci se odnose na osobu koja je u vrijeme usavršavanja bila angažirana po osnovu ugovora o radu na određeno vrijeme u Direkciji te je po okončanju javnog oglasa zasnovala radni odnos na neodređeno vrijeme u Direkciji. U svrhu prevazilaženja prakse financiranja edukacije osoba koje nisu u stalnom radnom odnosu Direkcija je kreirala Nacrt plana obuka uposlenih za 2024. godinu, koji bi trebao dugoročno zadovoljiti potrebe Direkcije za stručnim osobljem.

Po pitanju utvrđenih nedostataka u prethodnoj godini smo dali preporuku (preporuka br. 2/2022 u Tablici 2). Prema navedenim informacijama ocijenili smo kako je Direkcija poduzimala aktivnosti na realizaciji dane preporuke, što će biti predmetom daljnjeg praćenja do konačne realizacije.

5. PRORAČUN DIREKCIJE ZA 2023. GODINU

Zakonom o proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2023. godinu, Direkciji su odobrena sredstva u ukupnom iznosu od 5.226.000 KM (tekući izdaci 5.016.000 KM i kapitalni izdaci 210.000 KM)¹⁵.

Od ukupno odobrenih sredstava Zakonom o proračunu definirano je da će se 2.379.000 KM financirati iz proračuna, a preostalih 2.847.000 KM iz vlastitih namjenskih prihoda Direkcije. Učešće vlastitih prihoda Direkcije u financiranju ukupnih troškova institucije je 54 %.

Direkcija je izvršila jedno prestrukturiranje rashoda proračuna koje je odobrilo Ministarstvo financija i trezora BiH u ukupnom iznosu od 123.000 KM.

6. FINACIJSKA IZVJEŠĆA

Direkcija je sačinila Godišnje financijsko izvješće za 2023. godinu i dostavila ga nadležnim tijelima i institucijama u skladu s važećim propisima i u utvrđenom roku. Na bazi Pravilnika o financijskom izvješćivanju institucija BiH, Direkcija je sačinila zabilješku bilančnih pozicija kao i obrazloženje rashoda za 2023. godinu. Analizom bilješki uz financijska izvješća konstatirali smo kako su ista detaljno obrazložena po strukturi rashoda i bilančnih pozicija za 2023. godinu.

6.1. Pregled rashoda i izdataka iz proračuna

U pregledu rashoda i izdataka po ekonomskim kategorijama u razdoblju od 1.1. do 31.12.2023. godine, ukupno ostvareni rashodi iskazani su u iznosu od 4.606.043 KM, što je za 619.957 KM manje u odnosu na odobreni proračun za 2023. godinu.

¹⁵ Do usvajanja proračuna za 2023. godinu, Direkcija je raspolagala sredstvima odobrenim prema Instrukciji o privremenom financiranju institucija BiH za razdoblje siječanj - ožujak 2023. godine, broj: 05-16-2-8338-2/22 od 28.12.2022. godine, koju je donio ministar financija i trezora Bosne i Hercegovine.

Vrijednosno značajni rashodi odnose se na: bruto plaće i naknade (1.901.681 KM), ugovorene i druge posebne usluge (1.029.504 KM), troškove zakupa (444.908 KM) i putne troškove (343.990 KM).

Pregled rashoda i izdataka iz proračuna prikazan je u Tablici I. u prilogu Izvješća.

6.1.1. Izdaci za uporabu vozila

Ukupni izdaci za uporabu i održavanje službenih vozila sa 31.12.2023. godine iznose 55.599 KM i manji su za 3.065 KM u odnosu na 2022. godinu. Značajniji izdaci odnose se na izdatke za gorivo (27.767 KM), materijal i usluge za popravak i održavanje vozila (14.325 KM) i registraciju motornih vozila (7.093 KM).

U skladu sa Pravilnikom Vijeća ministara BiH o uvjetima nabave i načinu korištenja službenih vozila u institucijama Bosne i Hercegovine¹⁶, Direkcija na raspolaganju ima tri službena i deset specijaliziranih vozila.

Odredbama predmetnog Pravilnika, koji je stupio na snagu u svibnju 2023. godine, definirano je kako su institucije BiH dužne svoje interne akte uskladiti sa odredbama ovog Pravilnika u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu. Direkcija nije interni Pravilnik o uvjetima nabave i načinu korištenja službenih specijaliziranih vozila dostavila na suglasnost Vijeću ministara BiH u predviđenom roku.

PREPORUKA 2

Direkcija je dužna osigurati potrebna mišljenja nadležnih institucija na interni pravilnik o službenim vozilima za specijalizirane namjene i isti proslijediti Vijeću ministara na suglasnost.

Internim procedurama o uporabi službenih vozila Direkcije od 2.11.2022. godine i 13.11.2023. godine definirano je da osoba koja upravlja vozilom je dužna uredno popunjavati putni nalog za vozilo u pogledu datuma korištenja vozila, relacije na kojoj se vozilo koristi, ukupne prijeđene kilometraže po povratku sa službenog puta i stanja kilometraža prilikom točenja goriva. Analizom naloga za službena vozila Direkcije ponovo smo uočili nepotpunost u evidentiranju podataka o prijeđenim relacijama na dnevnoj i mjesečnoj osnovi što u pitanje dovodi namjensku uporabu vozila. Naime, pojedini nalozi za uporabu službenih vozila ne sadrže podatke o prijeđenim dnevnim relacijama, na temelju kojih bi stanje kilometraže na mjesečnoj razini bilo pouzdano.

PREPORUKA 3

Direkcija treba osigurati potpune i pouzdane evidencije o uporabi službenih vozila kao preduvjet za reduciranje rizika nenamjenske uporabe vozila.

¹⁶ Službeni glasnik BiH, broj: 34/23, 84/23

S obzirom na to da okvirnim sporazumom zaključenim za razdoblje 2020.-2023. godina nisu adekvatno planirani i ugovoreni dijelovi za održavanje vozila, za posljedicu je imalo nabavu dijelova koji nisu predviđeni ugovorom. Ovakav način planiranja i ugovaranja onemogućava adekvatno praćenje okvirnog sporazuma i ugovora. I ove kao i prethodne godine konstatiran je veći iznos realizacije (14.052 KM) od ugovorom definirane (7.205 KM).

PREPORUKA 4

Direkcija je dužna adekvatno planirati nabave materijala i usluga za održavanje službenih vozila u cilju smanjenja rizika nabave dijelova koji nisu predviđeni ugovorom.

6.2. Pregled prihoda i primitaka

Ukupno ostvareni prihodi i primici po ekonomskim kategorijama, u razdoblju od 1.1. do 31.12.2023. godine, iskazani su u iznosu od 9.309.521 KM, što je za 6.444.521 KM više u odnosu na planirane prihode i primitke u 2023. godini. Značajniji prihode odnose se na prihode od naknada koje plaćaju operateri zrakoplova po prevezenom putniku i toni prevezene robe/tereta u odlasku sa aerodroma u BiH (5.262.213 KM), prihode od naknada za prelete preko BiH (3.080.189 KM) i prihode od posebnih naknada od vlastite djelatnosti (951.714 KM).

Pregled prihoda i primitaka prikazan je u Tablici III. u privitku Izvješća.

6.2.1. Prihodi od naknada koje plaćaju operateri aviona po prevezenom putniku i toni prevezene robe/tereta u odlasku sa aerodroma u BiH

Prihodi od naknada po članku 13. stavak (1) točka c) i d) Zakona o zrakoplovstvu BiH odnose se na prihode koje Direkcija ostvaruje po osnovu naknada koje plaćaju operateri zrakoplova po prevezenom putniku u odlasku sa aerodroma u BiH i po toni prevezene robe/tereta u odlasku sa aerodroma u BiH. Prema članku 13. stavak (3) istog Zakona predmetne naknade se utvrđuju posebnom odlukom Direkcije.

Ostvareni prihodi u 2023. godine iznose 5.262.213 KM, što je za 2.543.997 KM više u odnosu na prethodnu godinu.

U zabilješkama uz financijska izvješća Direkcije za 2023. godinu dano je obrazloženje uvećanja prihoda zbog dostavljanja izvješća o prevezenim putnicima i toni prevezene robe od strane zračnih luka u Tuzli i Mostaru koji u prethodnim godinama nisu dostavljali izvješća.

Visina naknada i njihova namjena utvrđena je Odlukom o visini naknade koju plaća operater zrakoplova po prevezenom putniku i toni prevezene robe/tereta u odlasku sa zračnih luka u BiH¹⁷.

Prema odredbama navedene Odluke operateri zračnih luka dužni su Direkciji dostavljati mjesečna izvješća o broju prevezenih putnika/tereta po svakom pojedinačnom zračnom

¹⁷ Službeni glasnik BiH, broj 4/17

operateru. Na temelju izvješća Direkcija ispostavlja račune zračnim operatorima, a oprihodovana sredstva evidentiraju se na programu posebne namjene.

Početak godine donesena je nova Odluka¹⁸ o visini naknade koju plaća operater zrakoplova po prevezenom putniku i toni prevezene robe/tereta u odlasku sa zračnih luka u BiH kojom su bliže definirane odredbe u svezi s prinudnom naplatom i ostale mjere za operatere zrakoplova u redovnom zračnom prijevozu.

Od početka primjene Odluke, Direkcija se suočava sa problemom nedostavljanja izvješća o broju prevezenih putnika i utovarenom teretu sa zračnih luka u BiH od strane zračnih luka, te samim tim i naplate prihoda prema važećoj odluci.

Napominjemo da je Presudom okružnog suda u Banjaluci iz listopada 2022. godine, Aerodromi Republike Srpske a. d. Banjaluka dužan Direkciji isplatiti iznos od 264.424 KM sa zateznom kamatom za razdoblje od veljače 2017. godine do siječnja 2020. godine koji još uvijek nije naplaćen.

Aerodromi Republike Srpske a. d. Banjaluka i dalje ne dostavlja predmetna izvješća, a Direkcija o tome nije obavijestila Vijeće ministara BiH kako je propisano navedenom odlukom.

Nadalje, napominjemo kako je Zastupnički dom Parlamentarne skupštine BiH, u inicijativi usvojenoj na 10. sjednici, održanoj 22.8.2023. godine, predložio Vijeću ministara BiH i Direkciji da se na razdoblje od 1.1. do 31.12.2024. godine obustavi primjena Odluke o visini naknade koju plaća operater zrakoplova po prevezenom putniku i toni prevezene robe/tereta u odlasku sa zračnih luka u Bosni i Hercegovini. Vijeće ministara BiH je 25.12.2023. godine donijelo Odluku o dopuni predmetne odluke kojom je obustavilo njenu primjenu u razdoblju od 1.1.2024. godine do 31.12.2024. godine.¹⁹

Stavljanje van snage spomenute Odluke umanjit će prihode Direkcije u narednoj godini. Ističemo kako su prema Zaključku Vijeća ministara, donesenom na navedenoj sjednici, operateri međunarodnih zračnih luka u BiH i Direkcija dužni, u zadanim rokovima, sačiniti i Vijeću ministara BiH dostaviti analize o efektima obustave primjene predmetne odluke tijekom 2024. godine.

Novčana sredstva

Direkcija ostvaruje namjenske prihode od vlastite djelatnosti po tri osnova, a za koja su otvoreni posebni projektni kodovi. Na kraju godine se vrši prijenos nerealiziranih sredstava po svakom projektnom kodu.

U izvješću Ureda za reviziju iz 2022. godine konstatirali smo kako prema zahtjevu Direkcije za prijenos neutrošenih namjenskih sredstava od preleta, evidentiranih na dva namjenska podračuna kod Centralne banke BiH i komercijalnom računu UniCredit banke, Ministarstvo financija i trezora BiH nije izvršilo ukupan prijenos sredstava evidentiranih na spomenutim računima. Naime, Direkciji je na raspolaganje prebačen manji iznos za 2.336.768 KM zbog činjenice da su se na podračunu za prelete kod UniCredit banke evidentirali svi prihodi od naknada za usluge iz nadležnosti Direkcije²⁰ ostvareni do 2017. godine, a koji nisu evidentirani u Glavnoj knjizi Direkcije, jer nisu bili otvoreni projektni kodovi.

¹⁸ Službeni glasnik BiH, broj 20/23

¹⁹ Službeni glasnik broj: 88/23

²⁰ Naknade po osnovu članka 13. stavak (1) točka e) Zakona o zrakoplovstvu BiH (Službeni glasnik BiH, broj: 39/09 i 25/18)

Po pitanju raspoloživosti sredstava na računu UniCredit banke, Direkcija je 17.10.2023. godine formirala Povjerenstvo za sravnjenje stanja na računu namjenska sredstva od preleta. Obveza Povjerenstva je da uspostavi suradnju sa Ministarstvom financija i trezora BiH, utvrdi stanje sredstava na računu prema izvoru sredstava, sačini izvješće o stanju, porijeklu i vrsti prihoda na namjenskom računu.

U komunikaciji s Ministarstvom financija i trezora BiH u studenom 2023. godine Direkcija je zahtijevala da se izvrši sravnjenje stanja na namjenskom računu sredstava od preleta odnosno da se utvrdi stanje računa prema vrsti prihoda. Također, zahtijevali su dostavljanje izvoda sa računa za namjenska sredstva od preleta, otvorenog kod UniCredit banke za razdoblje od otvaranja računa do 31.12.2016. godine.

Po pitanju utvrđenih nedostataka u prethodnoj godini smo dali preporuku (preporuka br. 8/2022 u Tablici 2). Prema navedenim informacijama ocijenili smo kako je Direkcija poduzimala aktivnosti na realizaciji dane preporuke, što će biti predmetom daljnjeg praćenja do konačne realizacije.

6.3. Bilanca stanja

U bilanci stanja na 31.12.2023. godine iskazana su ukupna sredstva u iznosu od 869.888 KM. Ukupne obveze sa izvorima sredstava iskazane su u iznosu od 1.402.304 KM.

Značajne stavke bilance stanja odnose se na kratkoročna potraživanja (518.059 KM), kratkoročna razgraničenja (515.334 KM), neotpisanu vrijednost stalnih sredstava (341.783 KM), kratkoročne tekuće obveze (267.351 KM) i obveze prema uposlenima (214.436 KM).

Bilanca stanja prikazana je u Tablici II. u prilogu Izvješća.

7. UPOŠLJAVANJE I STATUS UPOSLENIH (ANGAŽIRANIH) OSOBA

Zakonom o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2023. godinu Direkciji je odobreno 57 uposlenih koliko je imala na 31.12.2023. godine.

7.1. Obavljanje poslova drugog radnog mjesta

Na temelju rješenja o ovlaštenju iz 2022. godine tri državna službenika su tijekom 2023. godine obavljala poslove drugog radnog mjesta, a koja su upražnjena u instituciji.

Od navedena tri državna službenika samo jedan državni službenik je po ovlaštenju obavljao poslove istog ranga. Druga dva državna službenika obavljaju poslove drugog radnog mjesta višeg ranga u odnosu na postavljenje Agencije za državnu službu BiH.

Navedenim državnim službenicima plaće i naknade iz plaća obračunavane su i isplaćivane u skladu sa rješenjima o postavljenju Agencije za državnu službu BiH.

Pravilnikom o uvjetima i načinu obavljanja internih natječaja, internih i eksternih premještaja državnih službenika u institucijama BiH²¹, interni i eksterni premještaja se mogu obavljati za slična radna mjesta, a pod sličnim radnim mjestima podrazumijevaju se radna mjesta koja se nalaze na istoj razini.

²¹ Službeni glasnik BiH, broj 62/10, 30/14 i 38/17

Prema članku 31. stavak 1. Zakona o državnoj službi u institucijama BiH unapređenje državnih službenika na više radno mjesto u istoj ili drugoj instituciji BiH obavlja se putem internog ili javnog natječaja. Institucija je dužna obavljati interno oglašavanje i provoditi interni natječaj u slučaju kada postoji upražnjeno radno mjesto na koje se državni službenik može unaprijediti, a prema procjeni institucije postoji najmanje jedan kvalitetan kandidat za unapređenje kako je to definirano člankom 8. stavak 1. točka a) Pravilnika o uvjetima i načinu obavljanja internih natječaja, internih i eksternih premještaja državnih službenika u institucijama BiH.

Dakle, propisima kojima je uređen pravni status državnih službenika nije predviđena mogućnost da rukovoditelj institucije bez provedene natječajne procedure (internog ili javnog natječaja) raspoređuje državne službenike na radna mjesta više razine.

PREPORUKA 5

Direkcija je dužna da raspored državnih službenika na radna mjesta vrši u skladu sa relevantnim propisima.

7.2. Ugovori o djelu

Izdaci po osnovu ugovora o djelu u 2023. godini realizirani su u neto iznosu od 206.555 KM i veći su u odnosu na prethodnu godinu za 28.605 KM. Planirani proračun za ove namjene iznosio je 217.000 KM.

U tijeku godine putem ugovora o djelu angažirana su ukupno 32 izvršitelja od toga 15 izvršitelja u kontinuitetu. Mjesečne neto naknade za angažman izvršitelja u kontinuitetu kretale su se od 500 KM do 1.000 KM. Od ukupnog broja angažiranih osoba, njih 26 je imalo angažman i prethodne godine u Direkciji. Pored toga za usluge održavanja čistoće, održavanja objekta i instalacija te usluge posluživanja napitaka u Direkciji utrošeno je 51.857 KM.

Ponovo je konstatiran angažman osoba po osnovu ugovora o djelu za poslove koji odgovaraju sistematiziranim radnim mjestima.

U Direkciji su nastavili s angažmanom vanjskog suradnika na poslovima predviđenim sistematizacijom radnih mjesta za čije usluge se isplaćivala mjesečna naknada u neto iznosu od 1.000 KM odnosno 12.000 KM na

godišnjoj razini.

Tijekom godine u kontinuitetu je vršen angažman šest vanjskih suradnika za obavljanje poslova koji su slični poslovima sistematiziranih radnih mjesta (67.727 KM), a koji se tiču poslova utvrđivanja usklađenosti sa regulatornim zahtjevima utvrđenim u Pravilniku o utvrđivanju općih i posebnih zahtjeva za pružatelje usluga upravljanja zračnim prometom, usluga u zračnoj plovidbi i drugih mrežnih funkcija za upravljanje zračnim prometom u sklopu provedbe postupka certifikacije i stručnog nadzora u BHANSA, fakturiranje naknada koje plaćaju operateri zrakoplova po prevezenom putniku/toni robe u odlasku sa zračnih luka u BiH, izvršiti praćenje dinamike naplate sredstava ostvarenih po osnovu naknada koje plaćaju operatori zrakoplova po prevezenom putniku/toni robe u odlasku sa zračnih luka u BiH i sl.

Prema Zakonu o obveznim odnosima²² ugovor o djelu se potpisuje sa fizičkom osobom za konkretan posao koji predstavlja „zaokruženu“ cjelinu, te stoga predmet ugovora o djelu ne mogu biti poslovi koji se obavljaju u kontinuitetu niti poslovi sistematiziranih radnih mjesta. Odredbama članka 54., 69. i 70. Zakona o upravi poslove u tijelima uprave obavljaju državni i ostali službenici i uposlenici čiji se prijem u radni odnos, kao i ostvarivanje prava, obveza i odgovornosti uređuje Zakonom o državnoj službi u institucijama BiH, Zakonom o radu u institucijama BiH i drugim posebnim zakonima. Predmetnim zakonima nije predviđeno da se putem ugovora o djelu mogu obavljati poslovi iz nadležnosti institucija utvrđenim pravilnikom o unutarnjem ustroju.

Dakle, angažman po osnovu ugovora o djelu prisutan u dužem vremenskom razdoblju za obavljanje redovitih poslova koji se ponavljaju, odnosno poslova radnih mjesta utvrđenih pravilnikom o unutarnjem ustroju za posljedicu ima neusklađenost sa propisima, odnosno netransparentno upošljavanje.

PREPORUKA 6

Direkcija je dužna da u skladu sa zakonskim propisima koji reguliraju područje obveznih odnosa, ugovore o djelu zaključuje u iznimnim i opravdanim slučajevima, i to za konkretne poslove koji su privremenog karaktera.

8. JAVNE NABAVE

Direkcija je objavila Plan javnih nabava za 2023. godinu, u skladu sa Zakonom o javnim nabavama²³.

Prema prezentiranim podacima²⁴, Direkcija je u 2023. godini provela 31 postupak javnih nabava. Od navedenog broja, Direkcija je provela šest otvorenih postupaka u vrijednosti od 492.702 KM, sedam konkurentskih postupaka u vrijednosti od 138.268 KM i tri postupka u skladu sa Aneksom II. u vrijednosti od 136.677 KM. Direkcija je putem izravnog sporazuma izvršila nabave u vrijednosti od 56.009 KM.

U revidiranim procedurama javnih nabava nisu uočeni značajni nedostaci.

9. OSTALO

9.1. Trajni smještaj Direkcije

Prema članku 13. Zakona o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2023. godinu nabava zgrade za smještaj Direkcije u Banjoj Luci financirat će se iz sredstava ostvarenih od prihoda od naknada za prelete preko Bosne i Hercegovine, kao i drugih prihoda

²² Ugovorom o djelu poslenik (poduzimač, izvođač radova) obvezuje se obaviti određeni posao, kao što je izrada ili popravak neke stvari ili izvršenje nekog fizičkog ili intelektualnog rada i sl., a naručilatelj se obvezuje da mu za to plati naknadu (članak 600).

²³ Službeni glasnik BiH, broj 39/14 i 59/22

²⁴ Podaci iz tabličnih pregleda sačinjenih za potrebe revizije

koje Direkcija ostvaruje na temelju Zakona o zrakoplovstvu BiH na temelju odluke koju donosi Vijeće ministara BiH na prijedlog Direkcije.

Naime, nabava poslovnog prostora za smještaj Direkcije planirana je na temelju Odluke Vijeća ministara od 19.3.2007. godine kada je usvojena Odluka o određivanju administrativnog sjedišta Direkcije u Banjaluci. Zaključkom Vijeća ministara BiH od 3.12.2009. godine, zadužuje se Ministarstvo financija i trezora BiH da osigura potrebna financijska sredstva i da u suradnji s Direkcijom provede proceduru nabave poslovnog prostora na trajnoj osnovi za smještaj Direkcije u Banjaluci.

Prethodnih godina Prijedlog odluke o odobravanju sredstava i načinu provedbe postupka nabave poslovnog prostora u Banjaluci više puta je povučen sa sjednica Vijeća ministara BiH.

Direkcija je u 2023. godini izvršila ponovno istraživanje i analizu tržišta nekretnina. Krajem godine nadležnim institucijama, Ministarstvu financija i trezora BiH i Uredu za zakonodavstvo Vijeća ministara BiH, upućen je Prijedlog odluke o načinu nabave i visini sredstava za nabavu zgrade za smještaj Direkcije, na što su dobili pozitivne odgovore. Krajem godine, putem Ministarstva komunikacija i prometa BiH Prijedlog odluke je upućen Vijeću ministara BiH na daljnje postupanje.

Prethodnih godina smo skretali pozornost na rješavanje pitanja trajnog smještaja Direkcije, a pogotovo iz razloga što je prema podacima Direkcije, za zakup poslovnog prostora u Banjaluci od rujna 2009. godine do rujna 2023. godine potrošeno oko 8,5 milijuna KM.

Po pitanju nabave poslovnog prostora za trajni smještaj Direkcije u prethodnim godinama smo dali preporuku (preporuka broj 4/2020 u Tablici 2a). Prema navedenim informacijama, ocijenili smo kako je Direkcija u 2023. godini poduzimala aktivnosti na realizaciji dane preporuke, što će biti predmetom daljnjeg praćenja do konačne realizacije.

10. KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠĆA

Direkcija u ostavljenom roku nije dostavila komentare na Nacrt izvješća o obavljenoj financijskoj reviziji za 2023. godinu, tako da ova Izvješće predstavlja konačno izvješće bez korekcija u odnosu na Nacrt izvješća o obavljenoj financijskoj reviziji za 2023. godinu.

Reviziju u Direkciji za 2023. godinu obavili su: Osman Paćuka – voditelj tima, Lutvija Šrndić – član tima, Željko Čavar – član tima, Slaviša Vuković – član tima.

**Voditelj tima za
financijsku reviziju**

Osman Paćuka, v. r.

**Rukovoditelj Odjela za
financijsku reviziju**

Nermin Hamzagić, v. r.

**Rukovoditelj Odjela za
razvoj, metodologiju i kontrolu
kvalitete financijske revizije**

Mirsada Sijamić, v. r.

Broj: 03-16-1-884/24

Privici

Tablica I. - Pregled rashoda proračuna za 2023. godinu

Tablica II. - Bilanca stanja na 31.12.2023. godine

Tablica III. - Pregled prihoda i primitaka za 2023. godinu

Pregled rashoda proračuna za 2023. godinu

Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine

Tablica I.

Opis	Odobreni proračun	Usklađivanja proračuna	Ukupni proračun	Izvršenje proračuna	Postotak (5/4*100)
1	2	3	4 (2+3)	5	6
1. Tekući izdaci	2,379,000	0	2,379,000	2,246,541	94
Bruto plaće i naknade	1,993,000	0	1,993,000	1,901,681	95
Naknade troškova uposlenih	346,000	0	346,000	306,806	89
Putni troškovi	0	0	0	0	0
Izdaci telefonskih i poštanskih usluga	0	0	0	0	0
Izdaci za energiju i komunalne usluge	0	0	0	0	0
Nabava materijala	0	0	0	0	0
Izdaci za usl. prijevoza i goriva	0	0	0	0	0
Unajmljivanje imovine i opreme	40,000	0	40,000	38,054	95
Izdaci za tekuće održavanje	0	0	0	0	0
Izdaci za osiguranje	0	0	0	0	0
Ugovorene i druge posebne usluge	0	0	0	0	0
2. Kapitalni izdaci	0	0	0	0	0
3. Tekući grantovi	0	0	0	0	0
4. Proračun-neposredna potrošnja (1+2+3)	2,379,000	0	2,379,000	2,246,541	94
5. Višegodišnja kapitalna ulaganja	0	0	0	0	0
6. Novčane donacije	0	0	0	0	0
7. Programi posebne namjene	2,847,000	0	2,847,000	2,359,501	83
7.1 Tekući izdaci	2,637,000	0	2,637,000	2,283,062	87
Bruto plaće i naknade	212,000	0	212,000	183,708	87
Naknade troškova uposlenih	20,000	0	20,000	14,400	72
Putni troškovi	375,000	-31,000	344,000	343,990	100
Izdaci telefonskih i poštanskih usluga	39,000	0	39,000	31,311	80
Izdaci za energiju i komunalne usluge	61,000	0	61,000	52,164	86
Nabava materijala	39,000	0	39,000	32,364	83
Izdaci za usl. prijevoza i goriva	64,000	0	64,000	34,860	54
Unajmljivanje imovine i opreme	433,000	31,000	464,000	444,908	96
Izdaci za tekuće održavanje	135,000	0	135,000	109,911	81
Izdaci za osiguranje	9,000	0	9,000	5,943	66
Ugovorene i druge posebne usluge	1,250,000	0	1,250,000	1,029,504	82
2. Kapitalni izdaci	210,000	0	210,000	76,439	36
Nabava opreme	100,000	92,000	192,000	61,922	32
Nabava stalnih sredstava u obliku prava	110,000	-92,000	18,000	14,517	81
8. Ukupno proračun (4+5+6+7)	5,226,000	0	5,226,000	4,606,042	88

Rukovodstvo je Pregled rashoda proračuna po ekonomskim kategorijama odobrilo 4.3.2024. godine.

v. d. generalnog ravnatelja
Zorislav Ivanović

Bilanca stanja na 31.12.2023. godine

Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine

Tablica II.

Opis	31.12.2023.	31.12.2022.	Postotak (2/3*100)
1	2	3	4
1. Gotovina, krat. potraživanja, razgraničenja i zalihe	528,105	657,705	80
Novčana sredstva	0	0	0
Kratkoročna potraživanja	518,059	654,274	79
Kratkoročni plasmani	0	0	0
Interni finansijski odnosi	0	0	0
Zalihe	0	0	0
Kratkoročna razgraničenja	10,046	3,431	293
2. Stalna sredstva	341,783	406,505	84
Stalna sredstva	7,711,624	7,635,185	101
Ispravka vrijednosti	7,369,841	7,228,680	102
Neotpisana vrijednost stalnih sredstava	341,783	406,505	84
Dugoročni plasmani	0	0	0
Dugoročna razgraničenja	0	0	0
UKUPNO AKTIVA (1+2)	869,888	1,064,210	82
3. Kratkoročne obveze i razgraničenja	1,060,521	1,219,372	87
Kratkoročne tekuće obveze	267,351	322,888	83
Kratkoročni krediti i zajmovi	0	0	
Obveze prema uposlenima	214,436	194,216	110
Financijski i obračunski odnosi sa drugim povezanim jedinicama	63,400	51,575	123
Kratkoročna razgraničenja	515,334	650,693	79
4. Dugoročne obveze i razgraničenja	0	0	
Dugoročni krediti i zajmovi	0	0	
Ostale dugoročne obveze	0	0	
Dugoročna razgraničenja	0	0	
5. Izvori sredstava	341,783	406,505	84
Izvori sredstava	341,783	406,505	84
Ostali izvori sredstava	0	0	
Neraspoređeni višak prihoda/rashoda	0	0	
UKUPNO PASIVA (3+4+5)	1,402,304	1,625,877	86

Napomena: Pravilnikom o finansijskom izvješćivanju institucija Bosne i Hercegovine, čl.10. stavak 4., napomenuto je da bilanca stanja proračunskih korisnika **neće biti uravnotežena** (aktiva jednaka pasivi) zbog programski uspostavljenog sustava Glavne knjige, dok će bilanca stanja koju radi Ministarstvo financija i trezora na razini Proračuna institucija Bosne i Hercegovine za tekuću godinu biti uravnotežena.

Rukovodstvo je Bilancu stanja odobrilo 4.3.2024. godine

v. d. generalnog ravnatelja

Zorislav Ivanović

Pregled prihoda i primitaka u 2023. godini

Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine

Tablica III.

Opis	Planirani iznos u proračunu	Izmjene i dopune	Ukupno planirani iznos	Ostvareni iznos	Postotak (5/4*100)
1	2	3	4 (2+3)	5	6
1. Neporezni prihodi	2,865,000	0	2,865,000	9,309,521	325
Prihodi od zahtjeva, molbi, prijedloga, prijava i drugih podnesaka	5,000	0	5,000	4,170	83
Prihodi od žalbi protiv rješenja	1,000	0	1,000	25	3
Prihodi od rješenja za koje nije propisana posebna naknada	11,000	0	11,000	10,575	96
Prihodi od izdanih uvjerenja	1,000	0	1,000	645	65
Prihodi od naknada za prelete preko BiH	1,626,000	0	1,626,000	3,080,179	189
Prihodi od posebnih naknada BHDCA	630,000	0	630,000	951,714	151
Naknade po prevezenom putniku i toni prevezene robe sa zračnih luka u BiH koje plaćaju aviooperateri	591,000	0	591,000	5,262,213	890
2. Tekući transferi i donacije	0	0	0	0	0
Primljeni tekući transferi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija - donacije iz inozemstva	0	0	0	0	0
Primljeni tekući transferi od ostalih razina vlasti	0	0	0	0	0
Domaće donacije	0	0	0	0	0
3. Kapitalni primici	0	0	0	0	0
Kapitalni primici od prodaje stalnih sredstava	0	0	0	0	0
Primici od finansijske imovine	0	0	0	0	0
Primici od dugoročnog zaduživanja	0	0	0	0	0
Primici od kratkoročnog zaduživanja	0	0	0	0	0
4. Ukupni prihodi i primici (1+2+3)	2,865,000	0	2,865,000	9,309,521	325

Rukovodstvo je Pregled prihoda i primitaka po ekonomskim kategorijama odobrilo 4.3.2024. godine

v. d. generalnog ravnatelja
Zorislav Ivanović